

เทศน์อบรมฆราวาส ณ สวนแสงธรรม กทม.

เมื่อวันที่ ๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๓๙

ศาสนาเป็นนามธรรม

กำลังใจเป็นสำคัญมากนะ เพราะร่างกายของเราทุกส่วนนี้อยู่กับใจนะใจเป็นผู้ครองใจเป็นรากฐานสำคัญ ถ้าต้นไม้ก็รากแก้ว รากไม้คือรากแก้ว ถ้าต้นไม้คือแก่น-ใจ ใจสำคัญมาก ต่อไปนี้ก็พูดถึงเรื่องศาสนา ศาสนากับใจนี้เป็นวิสัยของมนุษย์ที่จะแยกกันไม่ออกเลย คือศาสนากับใจเป็นวิสัยของมนุษย์ที่จะแยกกันไม่ออกแต่ไหนแต่ไรมานะ คำว่าศาสนา ๆ นั้นเป็นนามธรรม นอกนั้นเป็นด้านวัตถุ ๆ มันอาศัยได้ส่วนวัตถุเหมือนกัน เช่นร่างกายนี้ก็อาศัยสิ่งเหล่านี้ ๆ ส่วนใจเป็นนามธรรมไม่ตาย ไม่เคยตาย ไม่เคยมีป่าช้าในใจไม่ว่าใจดวงใด เพราะฉะนั้นจึงมีการเกิดการตาย ๆ

คำว่าเกิดการตายนั้นเปลี่ยนร่างเปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติ จิตนั้นไม่ได้นั้นละ ออกจากร่างนี้เข้าสู่ร่างนั้น ออกจากร่างนั้นเข้าสู่ร่างนั้น เข้าสู่ร่างไหนก็ให้ว่าเกิด ร่างไหนสลายลงไปก็เรียกว่าตายก็มีเท่านั้น แต่ส่วนจิตนี้ไม่ นี้ละกับศาสนาเข้ากันตรงนี้เอง อันนี้ละไม่มีที่เกาะ เกาะวัตถุได้ยังไง จิตไปเกาะวัตถุก็ไปเป็นเส้นอยู่ในวัตถุนะซิ

เหมือนอย่างพระตีสสะนั้นละเข้าไปเกาะวัตถุเข้าก็เป็นอย่างงั้น พระตีสสะยอมอุปัฏฐากท่านนั้นแหละถวายผ้ามาให้ท่านตัดจีวร ท่านก็ไปตัดจีวรเสร็จ สมัยพุทธกาลตัดเย็บด้วยมือทั้งนั้นนะไม่ได้เย็บด้วยจักรอย่างทุกวันนี้ พอตัดเย็บย้อมจีวรเสร็จเรียบร้อยแล้วกลางคืนมาเกิดโรคปัจจุบันโรคท้องร่วงเลยตายกลางคืน แล้วเป็นห้วงจีวร พอจีวรเสร็จเย็บย้อมเสร็จเรียบร้อยแล้ว เอาไปตากไว้ยังไม่ได้เก็บเลยนะ ตกกลางคืนเจ้าของก็มาเป็นโรคปัจจุบันเลยตายกลางคืน เลยไปเป็นเส้น นั้นเห็นไหมถ้าไปเกาะวัตถุไปเป็นเส้นเกาะอยู่จีวรห้วงจีวร ห่วงจีวร ห่วงแล้วก็ยึดเป็นกรรมสิทธิ์แล้วก็ห่วง นี้ไม่มีใครทราบ

พระพุทธเจ้ารับสั่งมาทันทีเลยเชียวบอกว่าจีวรของพระตีสสะนี้ใครจะแตะต้องไม่ได้เป็นอันขาด บอกถึงขนาดเด็ดขาดมาเลยนะ ห้ามไปแตะต้องเป็นอันขาด แม้จะไปหยิบไปจับนี้ก็ห้าม ทั้งไว้นั้นเลย ว่างั้นนะ เวลานี้พระตีสสะตายมาเป็นเส้นเกาะอยู่นั้นแล้วว่างั้นนะอายุของเส้นนั้นก็ดูเหมือนเจ็ดวันต้องผ่านแล้ว ท่านก็รับสั่งมาอีก บอกนี้ให้แจกกันได้แล้วพระตีสสะไปสวรรค์แล้ว นั้นบอกชัดเจนมากนะ ที่แรกพระตีสสะนั้นติดวัตถุคือจีวรแล้วไปเกาะอยู่ในนั้น หึงหวงอยู่ในนั้น พระพุทธเจ้ารับสั่ง

นั่นเห็นไหมพระพุทธเจ้าองค์เดียวรู้นอกนั้นไม่รู้ รับสั่งมาไม่ให้ไปแตะเลยเถียวนะ ให้ทิ้งไว้อย่างนั้นแหละว้ายงั้นเลย ใครไปแตะไม่ได้ พระตีสสะจะเข้าใจว่าไปยึดกรรมสิทธิ์ หรือไปแย่งกรรมสิทธิ์ จึงไม่ให้แตะเลย ทิ้งไว้มันเลย จนกระทั่งเส้นตายแล้วไปสวรรค์ พอไปสวรรค์แล้วบอกนี้แจกได้แล้วจิวรนี้ นั่นอย่างนั้นแหละเห็นไหมพยานของพระพุทธเจ้า โห สวรรค์วิมานสู้อจิวรไม่ได้ทำนว่า

ดูซินะพระตีสสะบำเพ็ญสมณธรรมมาตั้งมากมายขนาดไหน คุณงามความดีมีมากขนาดไหน แล้วสวรรค์นิพพานมีคุณค่าขนาดไหนไม่สนใจเลย สู้อจิวรไม่ได้มาเป็นเส้นเกาะจิวรอยู่นี่ว่างั้น นั่นยังงั้นแหละ จิตใจเรามันไปติดตรงไหนเกาะตรงนั้นติดแล้ว อย่างพระตีสสะนี้ความดีมีมากเท่าไร เวลานั้นจิตไม่ไปหาความดีทั้งหลาย มันไปจ่ออยู่กับจิวรเวลาจะตายก็เลยไปเป็นเส้นเกาะจิวรอยู่นั้น พระพุทธเจ้าทรงทราบและรับสั่งมาเลยบอกห้ามไม่ให้พระเถรไปแตะต้องเป็นอันขาดเลย ทิ้งไว้อย่างนั้นละ บอกให้ทิ้งไว้ยังงั้นเลย ถึงเวลาท่านก็รับสั่งมา บอกว่าที่นี้แจกกันได้แล้ว พระตีสสะตายแล้วไปสวรรค์แล้ว นั่นบอกด้วยว่าไปสวรรค์แล้วพระตีสสะ แนะเป็นอย่างงั้นนะ วัตถุเป็นอย่างงี้ละ ถ้าไปเกาะมันเข้าไปก็เป็นอย่างงั้นแหละ

ทางด้านนามธรรม ทาน ศีล ภาวนาเป็นด้านนามธรรมเข้ากับศาสนา เป็นศาสนาเข้ากับใจได้เป็นอย่างดี นอกนั้นเข้าไม่ได้ โลกไหนก็ตามถ้าไม่มีศาสนาเป็นโลกว่างเปล่าจากความเป็นมนุษย์แหละ ว่างเปล่า มีแต่ร่างเฉย ๆ จิตใจไม่มีที่ยึดที่เกาะ ไปเกาะวัตถุได้ยังไง ไม่ใช่วิสัยของกันและกันนี่นะ จิตใจต้องเกาะธรรม เกาะบาปเกาะบุญมีอยู่สองอย่างเราเรียกว่าธรรม นี่เป็นนามธรรมด้วยกันเกาะกันติด บาปบุญเกาะติด วัตถุนี้ไม่ได้เรื่อง เกาะก็เป็นพระตีสสะแหละเป็นเส้นเลย

วันนี้ก็ได้มาเยี่ยมพี่น้องทั้งหลายอีกด้วยกิจธุระจำเป็น มาคราวนี้พอจะได้มาอยู่ภายใน ๗ วันสัตตาหะมา ถ้ามาวันหนึ่งวันเดียว ที่แรกว่าจะขึ้นเครื่องบินมา ทางโน้นเขาจะจัดตัวเครื่องบินให้เลยทางพระราชวัง เราไม่เอา เรบอกเราไม่เอา เราจะมาโดยลำพังเรา คือถ้ามาเครื่องบินก็มาตอนเช้าเสียกลับเสียตอนบ่าย มีโอกาสได้พบท่านหรือไม่ได้พบก็ไม่รู้ที่นี้เวลาเรามาอย่างนี้โอกาสนี้มีโอกาสนี้ว่างโอกาสนี้ไม่ว่าง มันก็มีโอกาสได้หลายวันอยู่เราก็เข้าพบได้ ถ้ามาครูเดียวเท่านั้นหากว่าเวลาท่านจำเป็นจำใจอะไรอยู่เกี่ยวกับโรคโดยเฉพาะไม่เกี่ยวข้องกับใครได้ยังงี้มันก็เข้าพบกันไม่ได้ละ เพราะฉะนั้นจึงไม่มาเครื่องบิน มารถดีกว่า นี่ก็จิตใจ

จิตใจเป็นสำคัญมากที่สุดเลย เราไม่ต้องพูดที่อื่นละ พูดเรื่องลูกศิษย์ของเราที่คุณเพาพางที่ได้หนังสือออกมาพิมพ์นั้นหมอมายาวไปเลย บอกไว้เลย ๖ เดือน ไม่เลย ๖ เดือน แก่ก็หมดทางหมดหนทางแล้ว เขียนจดหมายไปหาเราว่าอยากจะมาภาวนา เราก็บอกมาสองแง่ ว่ามาถ้าภาวนาแบบโลก ๆ นั้น มาไม่มาก็ไม่เห็นเกิดประโยชน์อะไร เราว่ายังงั้นข้อหนึ่ง ข้อที่สองถ้าตั้งใจภาวนาจริง ๆ เอาไป ไปเมื่อไรไปเราว่าเราบอกมาอย่างงั้น แก่ได้รับจดหมายเดี๋ยวนั้นแก่เตรียมของไปเดี๋ยวนั้นเลยนะ รับจดหมายตอนเย็น แก่ก็ขึ้นรถไปตอนเย็น ตอนเช้าถึงวัดเลย เออมาแง่ที่สองนะว่าเอาไว้ให้เลือกเอาภุคินีในป่านี้ ๆ ให้เลือกเอาที่นั่นมาแง่ที่สองมีเหตุผลรับกันอย่างงั้นนี่นะ ถ้ามาแง่ที่หนึ่งอยากรับก็ได้ไม่ยอมรับก็ได้เฉย! นี่เข้าใจไหม คือถ้ามาแบบโลก ๆ ธรรมดา ๆ ทั่วไปนี้ไม่เห็นเกิดประโยชน์อะไร มาหรือไม่มาก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรนี้ เราก็บอกมาอย่างงั้น ถ้ามาเพื่อภาวนาจริง ๆ แล้วมาเถอะ

ที่นี้แก่ก็มาเพื่อภาวนาจริง ๆ ก็ให้เลือกเอาเลยภุคินีให้แก่เลือกเอา นี่สองสามหลังอยู่ในป่านี้ให้เลือกเอาเลยหลังไหนเอาได้ แก่ก็เลือกเอาหลังที่เหมาะสมอยู่ ที่นี้เวลาแก่มาแล้วอยู่ได้ตั้งปีกว่าแน่ะ คิดดูซิ ๖ เดือนหมอท่านาย กำลังใจ แก่ก็ไปด้วยความชื่นบานพรรษาในจิตใจของแก่ แก่ไม่โศกเศร้าอะไรจนกระทั่งถึงวาระสุดท้าย พูดได้แจ้ว ๆ จนกระทั่งวาระสุดท้าย นี่ก็ดลบันดาลเหมือนกันนะ ตอนที่แก่เพียบมากเราก็ว่าจะมาเยี่ยม เยี่ยมแก่เป็นวาระสุดท้าย เผอิญใช้หัดใหญ่ก็ตีเราเสียอย่างแหลกเลยนะ เอาขนาดนั้นแหละ ขนาดจะมาแล้วมาไม่ได้เลย นั่นใช้หัดใหญ่

เอาละธรรมะทุกอย่างได้สอนหมดเรียบร้อยแล้ว เอาลงในหัวใจหมดนะ อย่าเอาไปไว้ที่ไหนไม่มีที่เก็บ ธรรมะเก็บที่หัวใจเท่านั้น สั่งมาอย่างนั้นเลย ให้รวมตรงที่หัวใจอย่างเดียว ไม่มีที่เก็บธรรมะบอกอย่างงั้น มีที่ใจอย่างเดียว จบเพียงเท่านั้น พอดีแก่ก็โทรศัพท์มาถึงกันอยู่ตลอดสามีนะ คุณวายนั่นละโทร.มาเรื่อย ถามเรื่อย เวลาที่คุณเพากำลังเป็นอย่างนั้น กำลังอย่างนั้น ๆ อ่อนลงอย่างนั้น ๆ บอกมาเรื่อยโทรศัพท์มาเรื่อย ก็จะถึงวาระสุดท้าย แก่ก็ไปด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใสไปด้วยความมีสติตั้งอย่างเรียบเลยเชียว อย่างงั้นละอำนาจของใจอำนาจของธรรม หมอเขาบอกว่า ๖ เดือนเท่านั้นไม่เลย นี่แก่อยู่ได้ตั้งปีกว่า คิดดูซิ มันยึดไปขนาดไหนกำลัง แล้วแก่ก็ได้สร้างคุณงามความดีจากนั้นไปอีกตั้ง ๖ เดือน

กำลังของใจนี้สำคัญมาก เราเองก็เคยได้พูดให้ลูกศิษย์ลูกหาฟังแล้วนี่ ที่ยังมานี้ก็เรียกว่ากำลังของใจ พูดได้อย่างอาจหาญเพราะเป็นอยู่ที่ใจนี้ ไม่เป็นที่ไหน โรคหัวใจมันจะ

เอาจริง ๆ จะไปจริง ๆ หลายครั้งแล้วนะ นี่ละถ้าพอรู้ได้ก็รู้อย่างนี้ละ ถ้าสุดท้ายแล้วพระพุทธรูปเจ้ายังต้องนิพพานยังต้องตาย ทนได้ยังไงละ แต่มันอยู่ในวิสัยพอที่จะเหี่ยวยารักษาได้ หรือยับยั้งกันได้ก็ยับยั้งกันได้ มันก็ยังมีมาหลายครั้งแล้วนะมันจะไปก็พอรู้ได้อยู่เรื่อยมา ยาก็ประทัง ธรรมโอสธก็ประทังกัน พอประทัง ๆ กันไปเรื่อยมาอยู่ทุกวันนี้ละ

ถ้ามีเพียงตั้งแต่ยาล้วน ๆ ก็ไปไม่รอดแหละ มันไม่มีความหมายนี้ ธรรมนะสำคัญ ธรรมโอสธสำคัญมากนะ ธรรมโอสธนี้จะเข้ากันได้กับผู้ปฏิบัติได้เป็นอย่างดีนะ ผู้ปฏิบัติถ้าปฏิบัติ โยมปฏิบัติเวลาจำเป็นจริง ๆ จิตกับธรรมจะวิ่งเข้าถึงกันนะ เข้ากันนั้นเลย โรคเป็นส่วนภายนอกเลยเข้าไม่ได้ โรคภัยไข้เจ็บอะไร เรื่องภายนอกเป็นภายนอกไป มีแต่ธรรมกับใจอยู่ด้วยกันรักษากันอยู่ภายใน นั่นเรียกว่าธรรมโอสธ

นี่เวลาจนแจจจริง ๆ อันนี้เป็นสำคัญมากสำหรับภาคปฏิบัติเรา ไม่มีอะไรเข้าไปยุ่งกวนได้เลยละ เวลาจำเป็นจริง ๆ แล้วจะมีแต่ธรรมกับใจอยู่ด้วยกันเหมือนกับว่าพันกันอยู่อย่างนี้ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โรคภัยไข้เจ็บหยุกยาเหมือนว่าอยู่ข้างนอก ไม่ได้เข้า นี่ละธรรมโอสธแท้เป็นอย่างนั้น แต่พวกเราไม่รู้ละซิ ธรรมอะไร ๆ ก็อยู่ในตำราเสียหายหมดว่า บาบว่าบุญว่าคุณว่าโทษว่าสวรรค์นิพพานก็อยู่ในตำราเสียหายหมด ไม่ได้อยู่ในหัวใจนี่นา พระพุทธรูปเจ้าท่านอยู่ในหัวใจนี้ ธรรมเหล่านี้อยู่ในหัวใจของพระพุทธรูปเจ้าทรงกระจายออกรู้หมด อยู่ในหัวใจท่าน พวกเรามันไปอยู่ในตำรานั้นเรียนมามากมาน้อยก็ไปกองอยู่ในตำราเสียหายหมด เจ้าของไม่มีความหมายเป็นท่อนซุงท่อนเลื่อยเกิดประโยชน์อะไร

เพราะฉะนั้นเรียนธรรมะจึงเรียนเข้าสู่หัวใจถึงถูกต้อง เรียนเข้าสู่หัวใจ หัวใจเป็นผู้ยึดเป็นผู้ปฏิบัติตาม หากปฏิบัติไปตามนั้นธรรมก็เข้าสู่ใจได้ ธรรมเข้าสู่ใจได้ ธรรมโอสธก็เข้าสู่ใจได้ สวรรค์นิพพานนี่ไม่นอกเหนือไปจากใจที่จะไปเลย เข้มทิศระหว่างสวรรค์นิพพานกับใจนี้เป็นอันเดียวกันนี้ ตรงแนวเลย เหมือนกับเขายิงปืนนั้นแหละ เหนี่ยวไกบีบเดียวเป้าหมายมันตรงกันแล้ว ก็เปรี้ยงเลยถูกเลย อันนี้เป้าหมายของความดีของเรามันตรงแนวแล้ว มรรคผลนิพพานมันก็ตรงไป ผีงเดียวก็ไปเลยถึงเลยเป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้นจึงพากันให้สร้างความคิด

ศาสนากับใจเป็นของคู่เคียงกันมาตั้งแต่กาลไหน ๆ นะ ไม่ใช่มีมาในปัจจุบันนะ มีมาตั้งแต่ตั้งกัปตั้งกัลป์ กิเลสวัฏวนนี้มีมานานเท่าไร ธรรมะก็มีมานานเท่า นั้นเหมือนกัน เป็นแต่เพียงว่าธรรมะมีเป็นกาลเป็นเวลา พระพุทธรูปเจ้าอุบัติขึ้นมาแต่ละพระองค์ ๆ นั้นแหละรู้หรือ ฟันธรรมขึ้นมาทำประโยชน์ให้โลก ทั้ง ๆ ที่ธรรมธรรมชาตินั้นมีอยู่แต่ไม่มีใครรู้หรือ ฟันก็เหมือนแร่ธาตุต่าง ๆ ที่เต็มอยู่ในแผ่นดิน เหยียบย่ำไปมาอยู่ก็ไม่เกิดประโยชน์เมื่อไม่มีผู้

ฉลาดนำไปทำประโยชน์ อันนี้ก็ไม่มีผู้ใดฉลาดค้นคว้าเอาธรรมขึ้นมาทำประโยชน์ให้โลก ธรรมมีอยู่นั้นก็เหมือนไม่มี นั่นละท่านว่าสูญญกัปป คือไม่มีผู้มารื้อฟื้นธรรมขึ้นมาเป็น ประโยชน์แก่โลก ก็เป็นสูญญกัปปว่างเปล่า แล้วมีแต่ไฟนไฟเผาไหม้โลกให้เดือดร้อนวุ่น วายกันไปตลอด

ที่นี้พอธรรมขึ้นมา พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาก็นำธรรมออกมาสั่งสอนโลกแล้ว เรียกว่านำแร่ธาตุต่าง ๆ ขึ้นมาทำประโยชน์แล้ววางั้นเถอะ ที่เราเหยียบย่ำไปมานะแร่ธาตุ เราไม่รู้ว่าอะไรเป็นของดีของดี เหยียบย่ำไปมานี้ พอผู้รู้ผู้ที่ฉลาดในทางแร่ธาตุแล้วก็ค้นขึ้นมา ขุดขึ้นมาทำประโยชน์ อันนี้ก็พระพุทธเจ้าขุดคุ้ยธรรมะขึ้นมาทำประโยชน์ให้โลกนี้เป็นกาล นี้ธรรมกับใจจึงเป็นของคู่กันอย่างนี้เรื่อยมา อย่างพระพุทธเจ้าของเราองค์นี้สิ้นลงไปพระ อริยมะไตรทยก็มา แต่ระหว่างที่พระอริยมะไตรทยจะมานั้นก็ว่างนะ เป็นพุทธานดร พุทธานดรนี้ก็ระหว่างพระพุทธเจ้าต่อกัน นี้พระพุทธเจ้าองค์นี้ ๆ ระหว่างนี้ศาสนาไม่มี ว่างเปล่า พุทธานดรนี้ นี้ละโลกร้อน ร้อนตรงนี้ ไม่มีน้ำดับไฟ ศาสนาคือน้ำดับไฟ ดับไฟในใจ ของเรา

เราอย่าไปคิดที่อื่นเลยคิดดูหัวใจเรา เวลามันคิดจะโกรธ จะทำความชั่วซ้ำลามมากขึ้น มาภายในใจ พอระลึกถึงธรรมได้เท่านั้นมันจะหยุดชะงักนะ หัวใจมีสติระลึกธรรมได้ ระลึก พุทโธ ธัมโม สังโฆ ระลึกถึงธรรมข้อใดก็ตามได้นะ หรือระลึกถึงศาสนาได้จิตของเรามันจะ ชะงักทันที เหมือนกับเหยียบเบรกห้ามล้อ มันจะไม่ผาดโผนนะ ถ้าไม่มีธรรมแล้วมันจะไป เต็มเหนี่ยวของมันเลย ศาสนาจึงเป็นของสำคัญมาก จึงขอให้พากันมีในใจ วันหนึ่ง ๆ ศาสนากับกิเลสให้มันคละเคล้ากันไป อย่าให้มีแต่กิเลสเหยียบย่ำทำลายอย่างเดียว ให้มี ศาสนาเข้าค้ำค้ำด้านต้านทานกันมันก็ดี

วันนี้พูดเพียงเท่านี้ละนะ เอาละต่อไปนี้จะให้พร

พูดท้ายเทศน์

นี่คราวนี้ก็มาแล้วภายในเจ็ดวันคือตามหลักธรรมวินัยท่านมีความจำเป็นก็ไปได้เจ็ด วัน นับตั้งแต่วันที่ไปเช่นเมื่อวานนี้มาก็นับแล้วเมื่อวานนี้ สองก็วันนี้แล้ว พอวันที่แปดก็ เป็นวันกลับแล้ว วันที่สองที่สามที่สี่ที่ห้าที่หกที่เจ็ดที่แปดนี้ได้เจ็ดวัน วันที่แปดก็ต้องกลับ ถึงวัด ตามหลักพระวินัยมีอย่างนั้นท่านอนุโลมให้ บิฑามารดาเจ็บไข้ได้ป่วย พระราชามหา กษัตริย์นิมนต์ให้ไปในงานทำบุญให้ทาน หรือศรัทธาใหม่ที่เขาเริ่มตั้งเนื้อตั้งตัวในศีลใน ธรรมมีศรัทธาที่จะทำบุญให้ทานมานิมนต์ หรือกุฎิวินัยชำระธุระโทรมลงมากจะต้องไป หาไม้มาซ่อมแซมอย่างนี้ท่านแสดงไว้ในนั้น อย่างนี้อนุโลมได้ให้ไปได้ภายในเจ็ดวัน พอถึง

เจ็ดวันแล้วให้กลับมาอย่างน้อยค้างคืนหนึ่ง ค้างวัดคืนหนึ่งก่อน ตื่นเช้าวันหลังค่อยสัตตาหะไปใหม่ เมื่อเจ็ดวันแล้วกลับมา อย่างน้อยมาพักค้างที่วัดได้เป็นหนึ่งคืนอย่างน้อย แล้วค่อยสัตตาหะต่อไปอีก นี่ท่านอนุโลมขนาดนั้นนะพระพุทธเจ้าอนุโลมสัตตวโลก นี่ก็มาได้ภายในเจ็ดวันเหมือนกัน

ต่อไปนี้ให้พร